

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Aperitur difficultas, & referuntur sententiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

ARTICVLVS II.

Per quid constituatur liberum Dei decretum, seu quid superaddat actus liber Dei, ad perfectiones eius necessarias?

§. I.

Aperitur difficultas, & referuntur sententia.

9. **Q**uestionem omnium difficillimam aggredimur, quæ Theologorum omnium torquet ingenia, vel absorbet; & quæ merito vocari potest ænigma sacratissimum, omnibus mortalibus adhuc incognitum, & humanis discursibus prorsus inexplicabile. Unde plures Theologi perfectam ejus intelligentiam differunt usque ad visionem beatificam, & æternæ vitæ fruitionem. Ut tamen hic aliquam ejus notitiam & solutionem habere possimus, antequam varia Recentiorum placita in medium adducam, rationem dubitandi, ac difficultatis nodum, duplici argumento concludam.

Primum est: Actus liber ex proprio conceptu petit quod deficere possit, seu non esse in subiecto volente: Sed nihil Deo intrinsicum potest, vel potuit illi deficere, seu in eo non esse, cum ille sit omnino immutabilis & invariabilis: Ergo in nullo intrinseco voluntati divinæ, decretum Dei liberum consistere potest.

Quod si ob hanc rationem ad aliquid extrinsecum confugiatur, militat non minus efficax argumentum. Nam de ratione actus liberi, voluntatem constituentis in actu secundo volentem, est quod immanens sit, & vitalis: Ergo nequit per formam extrinsecam, & non immanentem, nec vitalem constitui. Quæ dubitandi ratio, adeo Theologorum torset ingenia, ut illos in tot ferè sententias quot capita abire coegerit.

10. Duæ tamen sunt extremæ, & inter se omnino oppositæ, ex quibus quasi è fontibus & capitibus cætera dimanarunt. Prima, ut salvet immutabilitatem Dei, videtur negare ejus libertatem: asserit enim actum liberum in Deo non esse aliquam determinationem intrinsecam ejus voluntatis, sed illum constitui formaliter liberum per denominationem extrinsecam, ex actione quæ creaturas ad extra produxit, quæ juxta hanc sententiam est formaliter transiens, & in ipsis creaturis recepta. Ita Aureolus supra citatus, & quidam alij quos refert Basilius Legionensis, quæst. 6. Scholasticâ variarum disp. cap. 3.

11. Secunda sententia extremè opposita, ut salvet Dei libertatem, videtur tollere ejus immutabilitatem: docet enim decretum liberum consistere in perfectione quadam Deo intrinseca & extensiva, ratione distincta à perfectione necessaria, quæ quia libera est, absque ulla imperfectione potuit deficere à divina voluntate. Sententiam istam sic explicatam Caietano communiter attribuant Recentiores, eamque variis notant censuris, illam *absurdam, parum in fide tutam, pias aures offendentem*, appellant: ut videri potest apud Valentiam, Vazquem, & Molinam. Suarez tamen sentit hanc sententiam, spectatâ solum ratione naturali, verisimilem esse, & probabilem; si tamen dignè censeamus de Deo, & ut fide docemur, dicit se non posse illi assentiri. In quo parum consequenter locutum esse notavit Arriaga, nam quæ contra sententiam Caietani

*Disp. 40
Metaph.
sect. 9.*

*Disp. 28.
sect. 5.*

A objici possunt, non tam ex fide, quàm ex ratione naturali petuntur; imò quæ ex fide objiciuntur, solvit Arriaga ibidem. Ipse verò sentit, sententiâ Caietani declarari penitus difficultatem libertatis divinæ, nec in hac vita, aliam clariorem viam, pro illius solutione apparere: nihilominus stando rationi naturali, eam verisimilem non esse. In quo sine dubio ipse parum consequenter locutus est: Nam libertas voluntatis divinæ declarari & defendi debet, prout ratione naturali cognoscitur: Ergo si difficultas circa libertatem divinam penitus sententiâ Caietani evacuetur & declaratur, non potest illius sententia opponi his quæ naturalis ratio dicit de divina libertate, ac proinde stare nequeunt hæc duo quæ asserit Arriaga loco citato: scilicet sententiâ Caietani penitus declarari libertatem divinæ voluntatis, & illam esse improbabilem, ratione naturali spectatâ.

Existimo ego, hanc sententiam, prout ab illis Authoribus explicatur, à Caietani mente prorsus esse alienam, ipsumque intelligendum & interpretandum esse de perfectione libera, quæ possit deficere, non in ratione perfectionis, sed in ratione terminationis, de quo infra. Et ita illum interpretantur Nazarius, Joannes à Sancto Thoma, & plures alij, ab hac calumnia rectè doctissimum illum Cardinalem vindicantes.

12. Inter has duas sententias extremè oppositas, plures sunt mediæ, quæ utriusque rigorem mitigare, & temperare conantur. Prima moderatio est, decretum Dei liberum non consistere adæquatè in formalitate intrinseca, nec in aliquo extrinseco, sed in utroque simul. Ita Basilius ubi supra cap. 5. & 6. Granado tract. de voluntate Dei disp. 5. sect. 5. Arrubal, Herice, & alij. Differunt tamen inter se, in eo quod Basilius & Herice volunt illud extrinsecum, quod constitutionem actus liberi Dei ingreditur, esse passivam productionem creaturarum, seu effectum ad extra productum, quem volunt intrare in recto, & ut formam partialiter constituentem: Granado verò & Arrubal, docent illud extrinsecum esse actionem productivam creaturarum, illamque solum in obliquo & terminativè, in constitutione divini decreti importari.

13. Secunda moderatio adhibetur à Fonseca libro 7. Metaph. cap. 8. conclusione 10. quem sequitur Salas 1. 2. quæst. 6. tract. 1. disp. 1. sect. 3. §. 7. ad 8. qui docent actum liberum addere ad necessarium, non quidem perfectionem extensivam, potentem à Deo deficere (in quo à sententia Caietani, prout ab ipsis intellecta, recedunt) sed modum realem, seu realem extensionem, solâ ratione ab actu necessario distinctam, quæ potuit realiter deficere, quoad suam realitatem modalem, licet postquam existit, non potuerit non esse.

14. Tertia moderatio est aliorum, qui docent actum Dei liberum, formaliter, vel saltem completivè, & inadæquatè, constitui per respectum rationis ad creaturas existentes vel futuras. Ita ex antiquis Thomistis videntur docere Capreolus in 1. dist. 45. quæst. 1. & Ferrariensis 1. contra Gent. cap. 82. & ex Recentioribus Marcus à Serra hic art. 3. Quos sequitur Vazquez disp. 22. cap. 2. ubi ait: *Voluntas libera Dei est ipsa essentia divina per modum actus eliciti, includit tamen habitudinem quandam rationis ad res futuras.*

15. Quarta & ultima sententia, quæ mihi videtur probabilior, & doctrinæ D. Thomæ conformior, infra §. 5. explicabitur.